

Received/Geliş	:	2023	/	2023	Accepted/Kabul	:	2023	/	2023	Published/Yayın	:	2023	/	2023
		August		Ağustos			September		Eylül			September		Eylül

Türk ve Suriyeli Öğrencilerin Geleceklerine Ait Kariyer Kaygılarının Karşılaştırılması

Deniz Bilgir¹ Selda Algan Bilgir²

Atıf/Reference: Bilgir, D. ve Algan Bilgir, S. (2023). Türk ve Suriyeli Öğrencilerin Geleceklerine Ait Kariyer Kaygılarının Karşılaştırılması. *Yönetim ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(3), 142-152.

Özet

Bu araştırmanın amacı, Türk ve Suriyeli öğrencilerin kariyer kaygılarının sosyo-demografik değişkenlere göre aile ve meslek seçimine yönelik etkisini incelemektir. Araştırmanın evreni 2022-2023 eğitim-öğretim senesinde Ankara ili içerisinde eğitimini sürdüren Türk ve Suriyeli ortaokul öğrencileri; örneklem grubunu 25 Türk ve 25 Suriyeli öğrenci oluşturmaktadır. Veriler anket tekniği kullanılarak toplanmıştır. Öğrencilerin kariyer kaygılarını tespit edebilmek için kariyer kaygısı ölçeği kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler betimsel analizi yapılmış ve yorumlanmıştır. Araştırma sonucunda; öğrencilerin meslek tercih edilmesine yönelik kariyer kaygılarının cinsiyete, sınıf düzeyine, ebeveynin çocuğa karşı olan tutumuna bağlı olacak şekilde anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Öğrencilerde aile etkisine yönelik olarak yaşanmakta olan kariyer kaygılarının ise ebeveynin çocuğa karşı olan tutumuna ve ailenin aylık gelir düzeyi göz önünde bulundurularak bunlara uygun şekilde anlamlı farklılık meydana geldiği ifade edilmiştir. Ayrıca, Türk ve Suriyeli öğrencilerin hem aile etkisine yönelik kariyer kaygılarının seviyesi hem de genel kariyer kaygıları düşük seviyede olduğu; meslek tercih edilmesine yönelik olan kariyer kaygıları ise orta seviyede olduğu; Suriyeli öğrenciler Türk öğrencilere göre daha fazla kaygılı olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Kariyer kaygısı, aile etkisi, Türk ve Suriyeli öğrenciler.

Comparison of Future Career Anxiety of Turkish and Syrian Students

Abstract

The aim of this study is to examine the effect of career anxiety of Turkish and Syrian students on family and career choice according to socio-demographic variables. The population of the study consists of Turkish and Syrian secondary school students who continue their education in Ankara province in the 2022-2023 academic year; the sample group consists of 25 Turkish and 25 Syrian students. Data were collected using the questionnaire technique. Career anxiety scale was used to determine the career anxiety of the students. The data obtained from the research were descriptively analyzed and interpreted. As a result of the research; it was determined that students' career anxiety towards choosing a profession differed significantly depending on gender, grade level, and parents' attitude towards the child. It was stated that the career concerns of the students regarding the family influence showed a significant difference in accordance with the parents' attitude towards the child and the monthly income level of the family. In addition, it was determined that both the level of career anxiety of Turkish and Syrian students towards family influence and general career anxiety were at a low level; career anxiety towards choosing a profession was at a medium level; Syrian students were more anxious than Turkish students.

Keywords: Career anxiety, family influence, Turkish and Syrian students.

¹ Öğretmen; Şehit Muhammed Meriç Ortaokulu, <https://orcid.org/0009-0003-1079-027X>; deniz-460@hotmail.com;

² Öğretmen; Dr. Ümit Yaşar Akyol Ortaokulu, <https://orcid.org/0009-0002-7665-8610>; s_algn@hotmail.com;

1. Giriş

İnsanoğlu, yaşam boyunca çalışarak, bir mesleği icra ederek hayatını devam ettirmektedir. Hayatını sürdürmek, ihtiyaçlarını karşılama zorunluluğu bireyleri meslek ve iş bulmaya yöneltmiştir. Meslek insanların iktisadi gereksinimleri haricinde psikolojik ve sosyal ihtiyaçlarını da karşıladığı bir yoldur. Kişiler bir mesleği yaparken diğer insanlarla iletişim içerisinde olarak sosyalleşme gereksinimlerini bu şekilde karşılamaktadır (Taşlıyan, Arı ve Duzman, 2011). Bireyler sahip oldukları kabiliyetleri kullanarak ise psikolojik gereksinimleri karşılamaktadırlar. Kişinin mesleği gelir durumu, kişinin sosyal statüsü, eş seçimi, arkadaş çevresi pek çok konuya etki ettiği bilinmektedir. Bunlarla beraber aynı zamanda kişinin tercih ettiği mesleğin kendisine uygun bir meslek olmaması kişinin yaptığı işe kanaat edip etmeme durumunu yaşam doyumuna da etkisi bulunmaktadır (Yeşilyaprak, 2011). Hayatın büyük bir kısmının çalışarak geçirildiği, mesleğin; bireyin sosyal, psikolojik ekonomik yaşamına etki ettiği düşünüldüğü zaman, kişilerin kendisine uygun olan bir mesleği tercih etmesi daha fazla önem teşkil eden bir husus halini almaktadır.

Dünyadaki nüfus artış hızlarıyla doğru orantılı şekilde, gerek iş gücü gerekse de iş niteliği artarak önem kazanmaktadır. Geçmişte bakıldığında popüler hale gelen mesleklerin bazıları git gide önemini kaybetmekte ve yerine güncel meslekler almaya başlamaktadır. Halihazırdaki mesleklerde de nitelik önem kazanmaktadır. Üniversitelerdeki artışla beraber, mezun sayısında da artış meydana gelmekte ve işsiz kalmış olan bireyler arasında üniversite mezunu olan kişilerin sayısı küçümsenmeyecek bir orana yükselmektedir. Bu durumla birlikte kişiler meslek sahibi olmalarının yanında aynı zamanda kariyer yaparak ve bu kariyeri daha da güçlü bir hale getirerek farklılık meydana getirmektedir (Karakul, 2020).

Kişilerin yaşamlarını kazanabilmek amacıyla belli bir eğitim verilmesinin ardından yapmış olduğu, neticesinde hizmet ya da ürün sağlamaya yönelik olarak ifade edilen, kuralları toplum tarafından tespit edilip beceri ve bilgiye dayalı olan etkinlikler bütünü, meslek kavramı ile ifade edilmektedir (Kuzgun, 2009). Kariyer kavramı ise, bilhassa iş hayatına dair rollerde ilerleme, duraklama ve gerilemeleri de kapsayan; yaşam boyu süren, yaşam rollerinden diğerlerinin de hem etkilendiği hem de etkilediği olaylar örüntüsü olarak açıklanmaktadır (Yeşilyaprak, 2012). Super (1990) tarafından yapılmış olan tanımlamadan hareket edildiğinde, kariyer, yaşamı yapılandıran olaylar dizgesi olarak ifade edilmektedir ve kariyer Super'a (1990) göre yalnızca meslekle ilişkilendirilemez. Bireylerin yetineceği bir mesleğe sahip olması ve bu meslekle beraber gelişim gösteren bir kariyerinin bulunması, kişisel mutluluk açısından mühim bir unsur olarak kabul edilmektedir (Sharf, 2017).

İnsan hem ailesinden hem de içinde bulunduğu çevreden etkilenecek, bu şekilde kendi kariyer gelişim sürecini yaşamaktadır. Aile, burada bireyin gelişim dönemlerine en fazla etkisi olan unsurlardan bir tanesi olarak kabul edilmektedir. Hem ailenin rolünün kariyer gelişim süreci içerisinde, hem de aile tarafından verilmekte olan sosyal desteğin çok mühim olduğu gerçekleştirilen çalışmaların neticesinde görülmüştür (Bacanlı ve Sürücü, 2011; Öztemel, 2013). Aileden gelmekte olan destek veya durumların bazılarında aileden gelmeyen destek kişinin kariyer gelişimi konusunda farklılıklar meydana getirebilir.

Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan Eylül ayı verilerinden yola çıkıldığında; işsizlik oranı %10,1'e yükselmiş, genç işsizlik oranı ise %19,6'ya çıkmıştır (TÜİK, 2022). Belirsiz iktisadi şartlar, işsizlik durumundaki bireylerin kaygılanmasına neden olmakta, o kadar ki bireylerin pek çoğu iş bulamama endişesi içerisinde kalarak hem talep ettikleri bölümleri okuyamamakta hem de daha sonra yapmayı istedikleri meslekleri tercih edememektedir. Bir mesleği yapmak için karar verecek olmanın sorumluluğu, bilhassa da belirsiz nitelikte olan bir iş piyasasında işe yerleşememe olasılığı ergen kişilerin kariyerlerine dair kaygı duymalarına neden teşkil etmektedir (Vignoli, 2015). Bu durumla beraber Türkiye'de sıklıkla değişiklik meydana gelen sınav sistemleri ebeveynlerin hem çocuk yetiştirme tutumları hem de ergen kişiler üzerinde kurduğu başarı beklentileri de ilave edilince kişilerin kariyer kaygısı içerisinde olması kaçınılmaz bir durum olmaktadır.

Sığınma ve göç olayları tarihsel süreç içerisinde, yaşamakta olduğumuz coğrafyada sıklıkla karşılaşılan olgulardır. 2011 yılında Suriye iç savaşının ardından ortaya çıkan göçten itibaren bugüne gelinceye değin, Türkiye'de hayatlarını sürdürmekte olan Suriye kökenli kişilerin "geçici koruma" statüsü içerisinde sayısı tahmini olarak 3 milyon 600 bin kişi olmakta ve ayrıca ülkemiz bu durum nedeniyle dünyada en fazla mülteciye ev sahipliği yapmakta olan ülke olarak kabul edilmektedir. Geçici koruma altında bulunan Suriyeli kişilere ilave şekilde oturma izni alarak Türkiye'de hayatlarını devam ettiren Suriyeli kişilerin sayısı tahmini olarak 100 bin kişi olmaktadır. Türk vatandaşlığı almış olan Suriye kişilerin sayısının ise 2022 senesinin Ağustos ayından itibaren 120 bin 133'ü reşit kişiler olacak şekilde 211 bin 908 kişi olduğu görülmektedir (Şimşek, 2022).

8 Haziran 2021 tarihinde, Millî Eğitim Bakanlığı'nca gerçekleştirilen açıklamada 35 bin 707 öğrencinin

anaokulunda, 442 bin 817 öğrencinin ilkokulda, 348 bin 638 öğrencinin ortaokulda ve 110 bin 976 öğrencinin ise lisede eğitim gördüğü ifade edilmiştir. Toplamda 938 bin 138 çocuk öğrenci olarak eğitim yaşamını sürdürmektedir. 432 bin 956 çocuk ise eğitim çağında olmasına rağmen okula gitmeyen çocuk sayısını ifade etmektedir (MEB, 2022).

Suriye'deki istikrarın ne vakit sağlanacağı ve savaşın ne vakit sona ereceğinin belirsiz olduğu söz konusu ortamda, ülkemizde ileriki senelerde hayatını sürdüreceği ve çocukluk döneminden yetişkinlik dönemine geçecek olan yüzbinlerce Suriyeli çocuk yer alacaktır. Söz konusu yüzbinlerce Suriyeli çocuğun, hangi vasıf ve beceriyi elde ederek çocukluk döneminden yetişkinlik döneminin yaşamına geçiş yapacağı çok mühim bir durum olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle ki yeteri kadar vafsa ve beceriye sahip olmadan iş yaşamına atılmakta olan gençler ya iş ve meslek kaygısı içine düşecek ya da düşük gelirli işlerde çalışmak zorunda kalacaktır.

Bu araştırmada Türk ve Suriyeli öğrencilerinin geleceklerine dair kariyer kaygı düzeyinin cinsiyete, sınıf düzeyine, başarı düzeyine, aile tutumu ve aile gelir düzeyine göre kariyer kaygılarında ne derece farklılık gösterip göstermediğini ve bu durumlarda ailenin etkisinin incelenmesi çalışmanın temel amacıdır.

2. Yöntem

Bu araştırma, ilişkisel tarama modeliyle gerçekleştirilmiştir (Karasar, 2005). Araştırmanın çalışma grubunu Ankara ilinde öğrenim gören öğrenciler (N=50) oluşturmaktadır. Çalışma grubunun seçiminde olasılığa dayanmayan örnekleme çeşidinden uygun (amaca yönelik) örnekleme tekniği kullanılmıştır (Şimşek & Yıldırım, 2013). Araştırmaya katılan öğretmenlerin demografik özellikleri hakkında betimsel istatistiklere ait veriler aşağıdaki Tablo 1'de gösterilmektedir.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Bilgileri

Değişken	Grup	n	%
Cinsiyet (Türk)	Kız	18	72.0
	Erkek	7	28.0
Cinsiyet (Suriyeli)	Kız	19	76.0
	Erkek	6	24.0
Sınıf Düzeyi (Türk)	5. Sınıf	7	28.0
	6. Sınıf	5	20.0
	7. Sınıf	7	28.0
	8. Sınıf	6	24.0
Sınıf Düzeyi (Suriyeli)	5. Sınıf	7	28.0
	6. Sınıf	5	20.0
	7. Sınıf	7	28.0
	8. Sınıf	6	24.0
Meslek Seçiminde Karar Verme Durumu (Türk)	Karar Veren	15	60.0
	Karar Vermeyen	3	12.0
	Kararsız	7	28.0
Meslek Seçiminde Karar Verme Durumu (Suriyeli)	Karar Veren	18	72.0
	Karar Vermeyen	2	8.0
	Kararsız	5	20.0
Algılanan Aile Gelir Düzeyi (Türk)	Düşük	5	20.0
	Orta	12	48.0
	Yüksek	8	32.0
Algılanan Aile Gelir Düzeyi (Suriyeli)	Düşük	15	60.0
	Orta	10	40.0
	Yüksek		

p < .05

Tabloda yer alan istatistiksel değerlere göre, araştırmaya katılan Suriyeli öğrencilerin % 76'sının Türk öğrencilerin ise %72,0'sinin kız olduğu; Suriyeli öğrencilerin % 72,0'sinin Türk öğrencilerin ise %60,0'ının meslek seçiminde karar verdiği ve Suriyeli öğrencilerin % 56,0'sinin düşük gelir düzeyinde; Türk öğrencilerin ise %48,0'inin orta gelir düzeyinde olduğu tespit edilmiştir.

Veri toplama aracı olarak, Kariyer Kaygı Ölçeği, Gündüz ve Yılmaz tarafından 2016 yılında, öğrencilerinin kariyer gelişim süreçlerinde yaşamış oldukları kariyer kaygısını tespit etmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek, 11

maddesinde meslek seçimine yönelik kaygı ve 3 maddesinde ise aile etkisi kaynaklı kaygılara ait sorulardan oluşmaktadır. Kariyer kaygısı ölçeği iki boyutlu olup meslek seçimine yönelik kaygılarına ait güvenilirliği .80; aile etkisine yönelik kaygılarına ait güvenilirliği ise .74 bulunmuştur.

3. Bulgular

Araştırmada; Türk ve Suriyeli öğrencilerinin geleceklere dair kariyer kaygı düzeyinin cinsiyete, sınıf düzeyine, başarı düzeyine, aile tutumu ve aile gelir düzeyine göre kariyer kaygılarında ne derece farklılık gösterip göstermediğini ve bu durumlarda ailenin etkisi incelenmiştir.

Tablo 2. Cinsiyete Göre Kariyer Kaygısı Düzeyine Ait Sonuçları

	Değişken	Grup	n	\bar{x}
Aile Etkisine Yönelik Kaygı	Cinsiyet (Türk)	Kız	18	2.28
		Erkek	7	2.08
	Cinsiyet (Suriyeli)	Kız	19	3.24
		Erkek	6	2.92
Meslek Seçimine Yönelik Kaygı	Cinsiyet (Türk)	Kız	18	3.26
		Erkek	7	3.22
	Cinsiyet (Suriyeli)	Kız	19	3.52
		Erkek	6	3.40
Toplam Kariyer Kaygısı	Cinsiyet (Türk)	Kız	18	3.09
		Erkek	7	2.59
	Cinsiyet (Suriyeli)	Kız	19	3.49
		Erkek	6	3.10

Tablo 2 incelendiğinde Türk kızların kariyer kaygısı toplamı ortalaması (3,09) ile Suriyeli kızların kariyer kaygısı ortalamaları (3,49) arasında Türk kızlar lehine bir farklılığın olduğu görülmektedir. Türk erkeklerin kariyer kaygısı ortalaması (2,59) Suriyeli erkeklerin kariyer kaygısı ortalamaları (3,10) arasında farklılığın olduğu görülmektedir. Suriyeli öğrencilerde kariyer kaygıları Türk öğrencilere göre kaydadeğer derecede yüksektir. Yine aynı şekilde aile etkisi Türk öğrencilere göre Suriyeli öğrencilerin aile etkisi daha fazla kaygı yaratmaktadır. Analiz sonucunda söz konusu farkın orta seviyede olduğu görülmektedir.

Daniels ve arkadaşlarının (2011) araştırmasında, gerçekleştirilmiş olan çalışmada erkek öğrenciler ile kız öğrencilerin karşılaştırıldığında, erkek öğrencilerin sahip olduğu kariyer kaygısının kız öğrencilerin sahip olduğu kariyer kaygısına kıyasla daha az kariyer kaygısı yaşadığı neticesine ulaşılmıştır. Yine Akkoç (2009) tarafından gerçekleştirilen çalışmalarda aynı şekilde kız öğrencilerin kariyer karar verme anksiyetelerinin erkek öğrencilere kıyasla daha yüksek olduğu neticesine ulaşılmıştır. Öztemel (2013) tarafından gerçekleştirilen çalışmada da erkek öğrencilerin mesleki kararsızlıklarının kız öğrencilerden daha yüksek olduğu neticesi bulunmuştur.

Tablo 3. Sınıf Düzeyine Göre Kariyer Kaygısı Düzeyinin İstatistikleri

	Değişken	Grup	n	\bar{x}
Aile Etkisine Yönelik Kaygı (Türk)	5. Sınıf		7	2.28
		6. Sınıf	5	1.90
		7. Sınıf	7	1.57
		8. Sınıf	6	2.91
Aile Etkisine Yönelik Kaygı (Suriyeli)	5. Sınıf		7	2.57
		6. Sınıf	5	3.10
		7. Sınıf	7	3.35
		8. Sınıf	6	3.66
Meslek Seçimine Yönelik Kaygı (Türk)	5. Sınıf		7	3.34
		6. Sınıf	5	3.18
		7. Sınıf	7	2.82
		8. Sınıf	6	3.65
Meslek Seçimine Yönelik Kaygı (Suriyeli)	5. Sınıf		7	3.97
		6. Sınıf	5	3.08
		7. Sınıf	7	3.39
		8. Sınıf	6	3.41
Toplam Kariyer Kaygısı	5. Sınıf		7	3.19

(Türk)	6. Sınıf	5	3.00
	7. Sınıf	7	2.64
	8. Sınıf	6	3.59
Toplam Kariyer Kaygısı (Suriyeli)	5. Sınıf	7	3.69
	6. Sınıf	5	3.08
	7. Sınıf	7	3.28
	8. Sınıf	6	3.45

Tablo 3 incelendiğinde, Türk öğrencilerde aile etkisi Suriyeli öğrencilere göre daha az etkili, meslek seçimi ve toplam kariyer kaygısına bakıldığında farklılığın olduğu görülmektedir. Suriyeli öğrenciler tüm sınıf düzeylerinde Türk öğrencilerinden daha fazla kaygı duyduğu ortaya çıkmıştır. İstatistikler incelendiğinde hem Türk öğrencilerin hem Suriyeli öğrencilerin 5. ve 8. Sınıfta eğitim görmekte olan öğrencileri ile 6. ve 7. Sınıfta eğitim görmekte olan öğrencilerin toplam kariyer kaygısı seviyeleri ve meslek seçimi alt boyutu arasında farklılaşma vardır. 5. ve 8. Sınıfta eğitim görmekte olan öğrencilerin kariyer kaygısı düzeyleri ile 6. ve 7. Sınıfta eğitim görmekte olan öğrenciler birbirleri ile karşılaştırıldığında, 5. ve 8. sınıfta eğitim görmekte olan öğrencilerin kariyer kaygısı düzeylerinin, 6. ve 7. sınıfta eğitim görmekte olan öğrencilerin kariyer kaygısı düzeylerine kıyasla daha yüksek bir seviyede bulunmuştur.

Tablo 4. Algılanan Aile Gelir Düzeyin Göre Kariyer Kaygısı Düzeyinin İstatistikleri

Değişken		n	\bar{x}
Aile Etkisine Yönelik Kaygı (Türk)	Düşük	5	3.0
	Orta	12	2.08
	Yüksek	8	2.60
Aile Etkisine Yönelik Kaygı (Suriyeli)	Düşük	15	3.38
	Orta	10	2.50
	Yüksek	-	-
Meslek Seçimine Yönelik Kaygı (Türk)	Düşük	5	3.90
	Orta	12	3.36
	Yüksek	8	3.36
Meslek Seçimine Yönelik Kaygı (Suriyeli)	Düşük	15	3.72
	Orta	10	3.49
	Yüksek	-	-
Toplam Kariyer Kaygısı (Türk)	Düşük	5	3.45
	Orta	12	3.18
	Yüksek	8	3.25
Toplam Kariyer Kaygısı (Suriyeli)	Düşük	15	3.55
	Orta	10	3.47
	Yüksek	-	-

Tablo 4 incelendiğinde ilk göze çarpan Suriyeli öğrencilerin algılanan aile gelir düzeyinde yüksek gelir düzeyinin olmayışıdır. Kaygı düzeylerinde farklılık meydana gelmesi, sonuçlara göre aileleri düşük gelir düzeyine sahip olan öğrencilerin genel kariyer kaygı düzeyleri ile meslek seçimi alt boyutu ile gelir düzeyi yüksek olan ailelerin çocukları olan öğrencilerin kaygı düzeylerinde anlamlı düzeyde değişiklik meydana gelmemektedir. Algılanan aile gelir düzeyi düşük olan öğrencilerin kariyer kaygısı düzeyleri ile algılanan aile gelir düzeyi yüksek olan öğrencilerin kariyer kaygısı düzeyleri birbirleri ile karşılaştırıldığında, algılanan aile gelir düzeyi düşük olan öğrencilerin kariyer kaygısı düzeylerinin algılanan aile gelir düzeyi yüksek olanlara kıyasla anlamlı seviyede daha yüksek bir düzeyde olduğu görülmüştür. Suriyeli öğrencilerin kaygı düzeyleri yüksek olmakla birlikte Türk öğrencilerin de gelir düzeyi düşük öğrencilerin kaygıları daha yüksektir.

Literatür içerisinde yer alan çalışmalara bakıldığı zaman kariyer kararı verme güçlüğü ve kaygı düzeyinin ailenin gelir seviyesinden etkilenmiş olduğu görülmektedir. Ailesi düşük gelir düzeyine sahip olan öğrenciler ile ailesi yüksek gelir düzeyine sahip olan öğrenciler karşılaştırıldığında, ailesinin gelir düzeyi düşük olan öğrencilerin, ailesinin gelir düzeyi yüksek olan öğrencilere göre daha kaygılı oldukları görülmektedir (Şanlı Kula ve Saraç, 2016, s. 240; Ayyıldız, 2015, s. 182). 2017 senesinde Gökçe ve Traş'ın lise öğrencilerinin kariyer kararı verme zorluklarıyla alakalı olarak gerçekleştirmiş olduğu çalışmada sosyoekonomik düzeyde artış meydana geldikçe kariyer kararı verme zorluğu puanlarında düşüş meydana geldiği görülmüştür. Bu neticeler

kazanılan bulgularla benzerlik göstermektedir.

Tablo 5. Algılanan Aile Tutumu Düzeyine Göre Kariyer Kaygısı Düzeyinin İstatistikleri

	Değişken	Grup	n	\bar{x}
Aile Etkisine Yönelik Kaygı	Türk	Otoriter	1	3.5
		Demokratik	19	1.9
	Suriyeli	Otoriter	2	3.2
		Demokratik	11	2.0
Meslek Seçimine Yönelik Kaygı	Otoriter (Türk)	Otoriter	1	4.1
		Demokratik	19	3.1
	Cinsiyet (Suriyeli)	Otoriter	2	3.6
		Demokratik	11	3.4
Toplam Kariyer Kaygısı	Cinsiyet (Türk)	Otoriter	1	4.0
		Demokratik	19	2.9
	Cinsiyet (Suriyeli)	Otoriter	2	3.5
		Demokratik	11	3.25

Tablo 5'te gösterilen öğrencilerin kariyer kaygısı puan ortalamalarının öğrencilerin algılamış oldukları aile tutum durumları göz önünde bulundurularak bunlara uygun olarak anlamlı bir biçimde değişip değişmediğini sınamak amacıyla gerçekleştirilen analiz neticesi verilmiştir. Analizin neticesinde öğrencilerin algıladıkları aile tutumları göz önünde bulundurulduğunda kariyer kaygılarında anlamlı seviyede değişiklik meydana geldiği görülmektedir. Algılanan aile tutumları otoriter olarak nitelendirilen öğrencilerin kaygıları, algılanan aile tutumlarında demokratik olarak nitelendirilen öğrencilerden daha yüksek bir seviyede meydana gelmektedir. Bu durum Türk ve Suriyeli öğrenciler için aynıdır.

Öğrencilerin gelecek konusundaki kaygıları ele alınmış olduğu çalışmada öğrencilerin ebeveynlerinin otoriter bir şekilde davranmasının gelecek kaygısını arttırmış olduğu neticesine erişilmiştir. 2016 senesinde Şanlı Kula ve Saraç tarafından yapılmış olan çalışmalarda otoriter aileye sahip olan öğrenciler ile demokratik aileye sahip olan öğrenciler kaygı bakımından karşılaştıklarında, otoriter aileye sahip olan öğrencilerin, demokratik aileye sahip olan öğrencilere göre kaygı düzeylerinin daha fazla olduğu neticesini elde etmişlerdir. Söz konusu neticeler araştırmanın bulgularıyla paralel olarak meydana gelmektedir.

4. Sonuç ve Öneriler

Öğrencilerin kariyer kaygılarının neler ile ilişki içerisinde olduğunun belirlenmesi, gençlerin yaşamış oldukları kariyer kaygısının daha iyi bir şekilde izah edilmesi ve kariyer kaygısıyla mücadele etme konusunda güçlendirici ve önleyici nitelikteki çalışmalara ışık tutması bakımından önem teşkil etmektedir.

Yapılan söz konusu çalışmada ortaokul düzeyindeki sınıf öğrencilerinin meslek seçimine ve aile etkisine yönelik kariyer kaygıları ele alınmıştır. Ayrıca çalışmada yer alan araştırma grubunun içerisinde bulunan öğrencilerin meslek seçimine ve aile etkisine yönelik kariyer kaygılarının demografik değişkenler göz önünde bulundurularak buna uygun şekilde farklılık meydana gelip gelmediğine bakılmıştır. Kişinin gelecekteki kariyer hayatı için bir adım olduğu düşünüldüğü zaman gerçekleştirilen çalışmanın neticeleri ve değerlendirilmesi mühim bir hale gelmektedir.

Yapılan çalışmada cinsiyet değişkeni göz önünde bulundurulduğunda meslek seçimine göre kariyer kaygısında anlamlı bir farklılık görülürken, aile etkisine yönelik kariyer kaygısında ise anlamlı farklılık görülmemektedir. Hem Suriyeli hem de Türk Kız öğrencilerin hayatları boyunca yapak isteyecekleri meslekleri tercih etmelerine yönelik kariyer kaygı seviyeleri Suriyeli ve Türk erkek öğrencilere kıyasla daha yüksek bir seviyede olmaktadır. Genel kariyer kaygısı seviyelerine bakıldığı zaman, Suriyeli ve Türk kız öğrencilerin Suriyeli ve Türk erkek öğrencilerle kıyaslandığı zaman onların kaygı seviyelerinin daha fazla olduğu görülmüştür. Kız öğrencilerin kariyer kaygılarını erkeklere kıyasla daha fazla yaşaması, kız öğrencilerin erkek öğrencilere kıyasla daha duygusal bir yapıya sahip olmalarıyla ifade edilebilir. Aynı zamanda toplumda kadınlar bir takım kariyer engelleriyle (annelik, evlilik, toplumsal roller, vb.) karşı karşıya kaldıklarından, kız öğrencilerin yaşadıkları kariyer kaygısının erkek öğrencilerin yaşadıkları kariyer kaygısından daha fazla olması muhtemeldir.

Çalışmada cinsiyet değişkeni göz önünde bulundurulduğunda şu şekilde bir çıkarım yapılmaktadır; aile etkisine yönelik olan kariyer kaygısında anlamlı bir farklılık meydana gelmezken, Türk öğrencilerde aile etkisi Suriyeli öğrencilere göre daha az etkili, meslek seçimi ve toplam kariyer kaygısına baktığımızda farklılığın

olduğu görülmektedir. Suriyeli öğrenciler tüm sınıf düzeylerinde Türk öğrencilerinden daha fazla kaygı duyduğu gözlemlenmiştir. İstatistikler incelendiğinde hem Türk öğrencilerin hem Suriyeli öğrencilerin 5. ve 8. sınıfta öğrenim görmekte olan öğrencileri ile 6. ve 7. Sınıflarda öğrenim görmekte olan öğrencileri toplam kariyer kaygısı seviyeleri ile meslek tercih edilmesi alt boyutu seviyeleri arasında farklılaşma vardır. Ortalama puanlar dikkate alındığı zaman 5. ve 8. Sınıfta öğrenim görmekte olan öğrenciler ile 6. ve 7. Sınıfta öğrenim görmekte olan öğrencilerin kariyer kaygıları arasında anlamlı seviyede bir farklılık bulunmaktadır. 5. ve 8. Sınıfta öğrenim görmekte olan öğrencilerin kariyer kaygısı seviyeleri 6. ve 7. Sınıf öğrencilere kıyasla daha yüksek bir seviyede bulunmuştur. 5. ve 8. sınıftaki öğrencilerin kariyer kaygısı düzeylerinin 6. ve 7. Sınıfta öğrenim görmekte olan öğrencilere kıyasla daha yüksek olması genel 5. Sınıf öğrencileri okula yeni gelmeleri ilkokuldan çıkıp ortaokul öğrencisi olması adaptasyon sorunu yaşaması buda meslek seçimi ve genel kaygı düzeyinde artışa, 8. Sınıf öğrencileri içinde sınav döneminde olması ve liseye geçiş evresinde olmasından açıklanabilir.

Yapılan araştırmada Suriyeli ve Türk öğrencilerinin meslek tercih edilmesine ve aile etkisine yönelik kariyer kaygıları incelenirken ailenin aylık gelir durumları göz önünde bulundurularak bu şekilde ele alınmıştır. Suriyeli ve Türk öğrencilerin meslek tercih edilmesine yönelik kariyer kaygı düzeyleri ve genel kariyer kaygı düzeyleri ailenin aylık gelir durumu göz önünde bulundurulduğunda, aile etkisine yönelik kariyer düzeyleri anlamlı farklılık göstermekte iken, meslek tercih edilmesine yönelik kariyer kaygı düzeyleri ise anlamlı farklılık göstermemektedir. Ailesinin aylık geliri 4501 TL ve üzerinde olan öğrenciler ile ailesinin aylık geliri 1500 TL ve 1500 TL'nin altında olan öğrenciler birbirleri ile karşılaştırıldığında, ailesinin aylık geliri 1500 TL ve 1500 TL'nin altında olan öğrenciler, ailesinin aylık geliri 4501 TL ve 4501 TL'nin üzeri olan öğrencilere kıyasla daha çok aile etkisine yönelik olan kariyer kaygısı yaşamaktadırlar. Düşük ekonomik düzeye sahip olan ailelerin öğrencilerden biran evvel iş yaşamına atılmaları beklentisi içerisinde olmaların, öğrencilerin yaşamları boyunca yapmak amacıyla tercih etmek istedikleri mesleklerle alakalı kendilerini doğru bir şekilde anlatamaması aile etkisine yönelik kariyer kaygısı yaşamalarına neden teşkil edebilir. Başka bir taraftan bakıldığı zaman ise, öğrencilerin iş kurma ya da eğitime devam etme gibi fikirlerine ailelerin yaşanan iktisadi yetersizlikten ötürü tepki göstermesi öğrenciler üzerinde belirsizlik ve baskı olmasına, bu duruma bağlı olarak da aile etkisinde kaygı durumu ile karşı karşıya kalmalarına sebebiyet verebilir.

Yapılan araştırma neticelerinden bir diğeri de, Türk ve Suriyeli öğrencilerin hem kendilerinin yaşadıkları kariyer kaygılarının hem de meslek tercih edimine ve aile etkisine yönelik olan kariyer kaygılarının baba ve annelerinin çocuklarına karşı sergiledikleri davranışlara bağlı olacak şekilde değişiklik meydana geldiğini çıkarmaktadır. Sağlanan neticeler aile tutumu demokratik yapıya sahip olan Türk ve Suriyeli öğrencilerin meslek tercih edimine ve aile etkisine ve aynı zamanda genel kariyer kaygı düzeylerine yönelik kariyer kaygı seviyeleri aile davranışları otoriter olarak kabul edilen Türk ve Suriyeli öğrenciler ile kıyaslandığı zaman daha düşük bir seviyededir. Başka bir deyişle sert baba ve anneye sahip olan öğrencilerin daha fazla kariyer kaygısı taşımakta oldukları görülmektedir. Söz konusu durum yapmış olduğu tercihlerde, kendisine destek verecek, arkasında duracak, bir ailenin eksikliğiyle uyumlu hale getirilebilir. Otoriter aile içerisinde büyümüş olan çocuklar geleceğe ilişkin kararlar almak ve seçimler yapmak hususunda kaygılı ve güvensiz davranabilirler.

Yapılan anket sonuçları göz önünde bulundurularak hareket edildiğinde Türk ve Suriyeli öğrencilerinin genel kariyer kaygıları sayesinde meslek tercih edilmesine yönelik kariyer kaygıları orta seviyede iken, aile etkisine yönelik olan kariyer kaygıları ise düşük seviyede gerçekleşmektedir. Suriyeli öğrencilerin Türk öğrencilere göre daha fazla kaygılı olduğu gözlenmiştir. Söz konusu netice öğrencilerin kariyer fikirlerinde genellikle ailelerin hiçbir etkisi bulunmadığını, meslek tercih etme fikirlerinde ise orta seviyede kaygı duyduklarını işaret etmektedir. Suriyeli öğrencilerin ülkelerinin dışında başka ülkelerde eğitim görmesi bunun sebebi olabilir. Meslek tercih etmek veya yaşam süresince yapacak olduğun meslek konusunda karar vermek çok kolay bir iş olarak kabul edilmemektedir. Kişinin kendi ilgi ve yeteneklerini iyi bir şekilde tahlil etmesi gerekir, başka bir deyişle kişinin kendisini iyi tanıması gerekir ki kişi doğru yöne doğru yönelebilir. Bundan dolayı meslek tercih etmek/yaşamı boyunca yapmak istediği meslek konusunda karar vermek sıkıntılı bir süreç olarak kabul edilmektedir. Bu süreç içerisinde öğrencilerin kariyer kaygısı yaşamaları doğal bir durum olarak karşılanabilmektedir.

Söz konusu tespitlerden hareket edilerek uygulamaya dönük ve akademik tavsiyelerde bulunulabilir. Uygulamaya yönelik öneriler;

- ❖ Meslek tercih edilmesi hususunda okul rehberlik servisine verilmekte olan desteğinin artırılması, hem öğrencilere hem de öğrencilerin ailelere meslek tercih edilmesi ve kariyer planları hususunda

okul rehberlik servisinde bilgilendirici özelliklere sahip olan eğitimler verilmesi, öğrencilerin kariyer kaygısı yaşamalarını minimum düzeye indirme konusunda bir çözüm teşkil edebilir.

- ❖ Aynı şekilde gerekli kurumlar veya okul rehberlik servisinde yaşam süresince gerçekleştirilecek olan kariyerin bir amaç olarak kabul edilmediğini, yalnızca para kazanmak amacı taşıyarak meslek sahibi olunmaması gerektiği, kişinin çalışmaktan mutlu olduğu işi yapmasının gerektiği izah edilmeye çalışılmaktadır.
- ❖ Öğrencilerin kariyer kaygısı yaşama seviyelerini minimum düzeye indirmek için lise dönemine geçmeden evvel seçecek oldukları liselerin kariyerlerini ne şekilde biçimlendirecekleri hususunda, öğrencilere bilgilendirici nitelikli eğitimlerin verilmesi gerekmektedir. Öğrencilerin gidecekleri liseler için doğru bir şekilde yönlendirilmeleri, meslek tercih etme hususunda da öğrencilerin daha doğru nitelikli kararlar almasını sağlayabilmektedir.
- ❖ İdareci ve öğretmenlere kariyer kaygısı hususunda ve kariyer seçimi hususunda hizmet içi eğitimlerin verilmesi gerekmektedir. Hem idareci hem de öğretmenlere verilmiş olan bu eğitimler sayesinde eğitimcilerin öğrencilere yaklaşımları daha doğru bir şekilde olmaktadır.

Araştırmacılara yönelik öneriler:

- ❖ Yapılmış olan söz konusu araştırmanın anket çalışması yalnızca Ankara ilinin sınırları içerisinde bulunan sadece bir okullarda yer alan öğrenciler için gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilecek olan çalışmaların başka birinde örneklemin daha geniş bir şekilde tercih edilmesi neticelerinin de daha geniş kitleleri kapsamaması bakımından faydalı bir hale gelecektir.
- ❖ Araştırma neticesinde meydana gelen kariyer kaygısının genel olarak meslek tercih edilmesi konusuna yönelik olduğu işaret edilmektedir. Bu durumun nedeninin daha detaylı bir şekilde araştırmasının yapılabilmesi için nitel bir çalışma gerçekleştirilmesi tavsiye edilebilir.
- ❖ Türk ve Suriyeli öğrencilerinin kariyer kaygısının ölçümünü yapan, araştıran çok az sayıda çalışma bulunmaktadır. Bu konulardaki çalışmaların sayısının daha da fazlaştırılması tavsiye edilmektedir. Söz konusu mevzu ile alakalı olarak gerçekleştirilmiş olan çalışmaların sayısının artırılması, hem literatüre katkı sağlaması hem de yabancı öğrencilerin kaygıları konusunda doğru bir şekilde kılavuzluk edilmesi bakımından mühim hale gelmektedir.
- ❖ Türk ve Suriyeli öğrencilerinin kariyer kaygı karşılaştırma çalışmasında ölçülmemiş olan sosyo-demografik değişkenler bakımından ölçümünün gerçekleştirilmesi literatürün de zenginleşmesini sağlayabilir.

5. Kaynakça

- Akkoç, F. (2009). *Lise Öğrencilerinin Kariyer Düşüncelerini Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi. (Yayınlanmamış Doktora Tezi)*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Ayyıldız, Y. (2015). Meslek Lisesi Son Sınıf Öğrencilerinin Sosyo-Demografik Özelliklerine Göre İşsizlik Kaygılarının İncelenmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 175-187.
- Bacanlı, F., & Sürücü, M. (2011). İlköğretim Öğrencilerinin Kariyer Gelişimleri İle Ebeveynle Bağlanmaları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 679-700.
- Daniels, L. M., Stewart, T. L., Stupnisky, R., Perry, R. P., & Verso, T. L. (2011). Relieving career anxiety and indecision: the role of undergraduate students' perceived control and faculty affiliations. *Soc Psychol Educ.*, 409-426.
- Gündüz, H. Ç., & Yılmaz, F. N. (2016). Lise öğrencilerinin kariyer kaygılarını belirlemeye yönelik ölçek geliştirme çalışması. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1008-1022.
- Karakul, A. K. (2020). Türkiye'de Üniversite Mezunlarının İşsizliğini Etkileyen Değişkenlerin Sayısal Analizi. *Troyacademy*, 83-106.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kula, K. Ş., & Saraç, T. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Gelecek Kaygısı. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 227-242.
- Kuzgun, Y. (2009). *Meslek Rehberliği ve Danışmanlığına Giriş*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- MEB. (2022). *Suriyeli okul çağı nüfusu*. www.meb.gov.tr adresinden alındı
- Öztemel, K. (2013). Lise Öğrencilerinin Kariyer Karar Verme Güçlüklerinin Yordayıcıları Olarak Algılanan Sosyal Destek ve Cinsiyet. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 241-257.

- Sharf, R. S. (2017). Kariyer Gelişim . K. Öztemel, & F. Bacanlı içinde, *Kuramlarının Kariyer Danışmasına Uygulanması* (s. 2-17). Ankara: Pegem Akademi.
- Super, D. (1990). A life span, life-space approach to career development. D. Brown, & L. Brooks içinde, *Career Choice and Development* (s. 197–261). San Francisco: Jossey–Bass.
- Şimşek, B. (2022, Ağustos 24). *Suriyelilerin Türkiye’de vatandaş olma ve oy kullanma koşulları neler?* BBC News Türkçe. : <https://www.bbc.com/turkce/articles/c1rereyd30ro> adresinden alındı
- Şimşek, H., & Yıldırım, A. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Taşlıyan, M., Arı , N., & Duzman, B. (2011). İnsan Kaynakları Yönetiminde Kariyer Planlama Ve Kariyer Yönetimi: İİBF Öğrencileri Üzerinde Bir Alan Araştırması. *Organizasyon Ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 11-20.
- Traş, Z., & Gökce, Z. (2017). Lise Öğrencilerinin Kariyer Karar Verme Güçlükleri ve Ego Kimlik Statülerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 58-69.
- TÜİK. (2022). *İşsizlik Oranları*. www.tuik.gov.tr adresinden alındı
- Vignoli, E. (2015). (). Career indecision and career exploration among older French dolescents: the specific role of general trait anxiety and future school and career anxiety. *Journal of Vocational Behavior*, 10-16.
- Yeşilyaprak, B. (2011). *Mesleki rehberlik ve kariyer danışmanlığı: Kuramdan uygulamaya*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Yeşilyaprak, B. (2012). Mesleki Rehberlik ve Kariyer Danışmanlığına Giriş. B. Yeşilyaprak içinde, *Mesleki Rehberlik ve Kariyer Danışmanlığı Kuramdan Uygulamaya* (s. 12-30). Ankara: Pegem Akademi.

EXTENDED ABSTRACT

Human beings continue their lives by working and performing a profession throughout their lives. The necessity of sustaining life and meeting their needs has led individuals to find a profession and a job. Profession is a way in which people fulfil their psychological and social needs in addition to their economic needs. Individuals meet their socialisation needs in this way by communicating with other people while doing a profession (Taşlıyan, Arı, & Duzman, 2011). Individuals fulfil psychological needs by using their abilities. It is known that a person's profession, income status, social status, choice of spouse, and circle of friends affect many issues. In addition to these, the fact that the profession preferred by the person is not a suitable profession for him/her also has an effect on life satisfaction (Yeşilyaprak, 2011). When it is considered that a large part of life is spent working and that the profession affects the social, psychological and economic life of the individual, it becomes more important for people to choose a profession that is suitable for them.

Human beings are influenced by both their family and the environment in which they live, and in this way they experience their own career development process. Family is accepted as one of the elements that have the most influence on the development periods of the individual. It has been seen as a result of the studies that both the role of the family in the career development process and the social support provided by the family are very important (Bacanlı & Sürücü, 2011; Öztemel, 2013). The support from the family or in some cases, the support that does not come from the family may create differences in the career development of the person.

In this study, the main purpose of the study is to examine whether the level of career anxiety of Turkish and Syrian students about their future differs according to gender, grade level, achievement level, family attitude and family income level and the effect of family on these situations.

This research was conducted with relational survey model (Karasar, 2005). The study group of the research consists of students (N=50) studying in Ankara. In the selection of the study group, appropriate (purpose-oriented) sampling technique was used from the sampling type that is not based on probability (Şimşek & Yıldırım, 2013).

Determining the relationship between students' career anxieties and what they are related to is important in terms of explaining the career anxiety experienced by young people in a better way and shedding light on empowering and preventive studies to combat career anxiety.

In the aforementioned study, career anxieties of secondary school students towards career choice and family influence were discussed. In addition, it was examined whether the career concerns of the students in the research group in the study towards career choice and family influence differed accordingly, taking into account the demographic variables. When it is considered to be a step for the future career life of the person, the results and

evaluation of the study become important.

Considering the gender variable in the study, there is a significant difference in career anxiety according to the choice of profession, while there is no significant difference in career anxiety towards family influence. The career anxiety levels of both Syrian and Turkish female students towards choosing the professions they would like to do throughout their lives are at a higher level compared to Syrian and Turkish male students. When the general career anxiety levels are analysed, it is seen that Syrian and Turkish female students have higher levels of anxiety compared to Syrian and Turkish male students. The fact that female students experience career anxiety more than male students can be expressed by the fact that female students have a more emotional structure than male students. At the same time, since women face some career obstacles (motherhood, marriage, social roles, etc.) in society, it is likely that the career anxiety experienced by female students is higher than the career anxiety experienced by male students.

When the gender variable is taken into consideration in the study, it is inferred as follows; while there is no significant difference in career anxiety related to family influence, family influence is less effective in Turkish students than Syrian students, and there is a difference when we look at career choice and total career anxiety. It was observed that Syrian students had more anxiety than Turkish students at all grade levels. When the statistics are analysed, there is a differentiation between the total career anxiety levels of both Turkish and Syrian students studying in the 5th and 8th grades and students studying in the 6th and 7th grades and the levels of the sub-dimension of career choice. When the mean scores are taken into consideration, there is a significant difference between the career anxiety levels of the students studying in the 5th and 8th grades and the students studying in the 6th and 7th grades. The career anxiety levels of 5th and 8th grade students were found to be higher than 6th and 7th grade students. The fact that 5th and 8th grade students' career anxiety levels are higher than 6th and 7th grade students can be explained by the fact that 5th grade students are new to school, they are out of primary school and have adaptation problems, which leads to an increase in career choice and general anxiety level, and 8th grade students are in the exam period and are in the transition phase to high school.

In this study, while examining the career anxiety levels of Syrian and Turkish students towards career choice and family influence, the monthly income status of the family was taken into consideration and handled in this way. When the career anxiety levels of Syrian and Turkish students towards choosing a profession and general career anxiety levels are taken into consideration the monthly income status of the family, the career levels towards family influence show a significant difference, while the career anxiety levels towards choosing a profession do not show a significant difference. When the students whose families' monthly income is 4501 TL and above and the students whose families' monthly income is 1500 TL and below 1500 TL are compared with each other, the students whose families' monthly income is 1500 TL and below 1500 TL experience more career anxiety towards family influence than the students whose families' monthly income is 4501 TL and above 4501 TL. The fact that families with a low economic level expect students to enter business life as soon as possible, and the inability of students to explain themselves correctly about the professions they want to choose to do throughout their lives may cause them to experience career anxiety due to family influence. On the other hand, the reaction of families to students' ideas such as starting a business or continuing their education due to economic inadequacy may cause uncertainty and pressure on students, which in turn may cause them to face anxiety in family influence.

Another result of the research is that both Turkish and Syrian students' career anxiety and their career anxiety towards career choice and family influence vary depending on the behaviours of their fathers and mothers towards their children. The results show that the career anxiety levels of Turkish and Syrian students with democratic family behaviour towards career choice and family influence as well as general career anxiety levels are lower than those of Turkish and Syrian students with authoritarian family behaviour. In other words, it is seen that students with strict fathers and mothers have more career anxiety. This situation can be harmonised with the lack of a family that will support and stand behind them in their choices. Children who grow up in authoritarian families may be anxious and insecure about making decisions and choices about the future.

When the results of the questionnaire are taken into consideration, it is observed that Turkish and Syrian students' career concerns about choosing a profession are at a medium level, while their career concerns about family influence are at a low level. It was observed that Syrian students were more anxious than Turkish students. This result indicates that the students generally do not have any influence of their families on their career ideas, while they have a moderate level of anxiety about choosing a profession. This may be due to the fact that Syrian students receive education in countries other than their own. Choosing a profession or deciding on the profession

that one will do during one's lifetime is not considered to be a very easy task. One needs to analyse one's own interests and abilities in a good way, in other words, one needs to know oneself well so that one can head in the right direction. Therefore, choosing a profession / deciding on the profession they want to do throughout their lives is considered a troublesome process. In this process, it is natural for students to experience career anxiety.

Based on these findings, practical and academic recommendations can be made. Practical recommendations;

- ❖ Increasing the support given to the school guidance service in terms of career preference, providing trainings with informative features to both students and students' families about career preference and career plans by the school guidance service may constitute a solution to minimise students' career anxiety.
- ❖ In the same way, the necessary institutions or school guidance services try to explain that the career to be realised during life is not accepted as a goal, that one should not have a profession only for the purpose of earning money, and that one should do the job that one is happy to work.
- ❖ In order to minimise the level of career anxiety of the students, it is necessary to provide informative and qualified trainings to the students about how the high schools they will choose will shape their careers before the high school period. Guiding students correctly for the high schools they will attend can enable students to make more qualified decisions about choosing a profession.
- ❖ In-service trainings should be given to administrators and teachers about career anxiety and career choice. Thanks to these trainings given to both administrators and teachers, educators' approaches to students are more accurate.

Suggestions for researchers:

- ❖ The questionnaire study of the aforementioned research was carried out only for students in only one school within the borders of Ankara province. In another one of the studies to be carried out, it will be useful to prefer a wider sample in order to ensure that the results cover a wider audience.
- ❖ It is pointed out that the career anxiety that occurs as a result of the research is generally related to the issue of choosing a profession. It may be recommended to carry out a qualitative study in order to investigate the cause of this situation in more detail.
- ❖ There are very few studies that measure and investigate the career anxiety of Turkish and Syrian students. It is recommended that the number of studies on these issues should be further increased. Increasing the number of studies carried out on the subject in question becomes important in terms of both contributing to the literature and providing accurate guidance on the concerns of foreign students.
- ❖ Measurement of Turkish and Syrian students in terms of socio-demographic variables that were not measured in the career anxiety comparison study can enrich the literature.